

**EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO
1.10.2015****HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2016 /
ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA**

- Ulkoasiainministeriön pääluokkaan 24. esitetään vuodelle 2016 yhteensä 1,048 miljardia euroa.
- Vähennystä verrattuna vuoden 2014 talousarvioon on 163 milj. euroa eli 13 prosenttia.
- Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomi edistää kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.
- Kansainvälinen toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa ja turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan hoitamisessa on otettava huomioon tämä muutos. Suomen turvallisuutta pyritään vahvistamaan lähialueilla, Euroopassa ja globaalisti kansainvälisen yhteistyön kautta. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan diplomatian lisäksi taloudellisia ulkosuhteita, kestäväää kehitystä ja ratkaisuja suuriin globaalihaasteisiin.
- Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset strategiset kysymykset ovat:
 - o lähialueiden vakaus ja Suomen kansainvälinen asema,
 - o Pohjoismainen turvallisuuspoliittinen yhteistyö, Nato-kumppanuus ja EU turvallisuusyhteisönä sekä
 - o taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet.
- Tehokas ja riittävästi resursoitu ulkoasiainhallinto on avainasemassa Suomen ulkosuhteiden hoitamisen varmistamiseksi.

24.01.01 Toimintamenot

- Esitys toimintamenoiksi on 226,56 milj. euroa. Osana hallituksen julkisen talouden sopeutus-toimia toimintamenoja leikataan yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.
- Oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Kattava edustustoverkko on keskeinen väline ulkopoliitiikan toimeenpanossa ja talousarvioesityksen tavoitteena on turvata Suomen ulkoinen edustautuminen. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen kehittämis-työssä otetaan huomioon pohjoismaisen yhteistyön lisäksi EU:n ulkosuhdehallinnon kehittyminen sekä Team Finland -toimintamalli.
- Osana hallituksen kärkihankekokonaisuutta vahvistetaan Team Finland -verkostoa palkkaamalla kertaluontoisesti kaupallistaloudellisiin kysymyksiin keskittyviä erityisasiantuntijoita valittuihin Suomen edustustojen toimipisteisiin.
- Kansalaispalveluita kehitetään ottamalla huomioon uudistettu konsulipalvelulaki ja hyödyn-tämällä uusia digitaalisia ratkaisuja. Maahantulopalveluiden järjestämisessä, laittoman maa-hantulon ja ihmiskaupan torjunnan tehostamisessa sekä kriisiasioissa hyödynnetään viran-omaisten välistä yhteistyötä sekä pohjoismaisen ja EU-yhteistyön tuomia mahdollisuuksia.
- Suomi toimii vuonna 2016 puheenjohtajana Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja valmis-tautuu Arktisen neuvoston puheenjohtajuuteen vuosina 2017 - 2019.
- Kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutukset Suomen edustustoverkkoon nä-kyvät lisäksi mm. tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyvien menojen kasvavana kustannuspai-neena. Lisäksi euron valuuttakurssin heikentyminen vaikuttaa suoraan edustustoverkon toi-mintamahdollisuuksiin, ellei valuuttakurssitappiota korvata ulkoasiainhallinnolle.

24.01.74 Talonrakennukset

- Momentille esitetään 9,9 milj. euroa hallinnonalan kehityksen mukaisesti.
- Suurin yksittäinen hanke on Suomen New Delhin suurlähetystön kampuskiinteistön peruskorjaus, joka ajoittuu vuosille 2015 - 2018. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 12,1 milj. euroa.

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin esitetään 49,0 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 85,56 milj. euroa).
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2016 olevan noin 570 sotilasta.
- Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa.
- Momentin varalla olo -raha on vain 575 000 euroa, joten kaikki uudet operaatiot edellyttäisivät lisärahoitusta lisätalousarvioissa.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

- Tarkoitukseen esitetään yhteensä 15,36 milj. euroa hallinnonalan kehityksen mukaisesti.
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2016 olevan noin 115 - 120 henkilöä.
- Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin.
- Määrärahaa saa käyttää myös sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin (450 000 euroa).

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

- Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan vuonna 2016 olevan yhteensä 713,6 miljoonaa euroa, joka vastaa tämänhetkisten ennusteiden mukaan noin 0,35 prosenttia bruttokansantulosta.
- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään yhteensä 498,1 miljoonaa euroa.
- Osana hallituksen julkisen talouden sopeutustoimia kehitysyhteistyöhön käytettäviä määrärahoja leikataan nettovaikutuksena 200 milj. euroa. Avusta 130 milj. euroa muutetaan avustusmuotoisesta lainapohjaiseksi ja/tai finanssisijoituksiksi.
- Suomen kehityspolitiikassa on neljä selkeää painopistettä, jotka ohjaavat myös kehitysyhteistyön rahoitusta:
 - o Suomi panostaa naisten ja tyttöjen asemaan,
 - o demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion, rauhan rakentamisen, vapaan median ja korruption vastaisen työn sekä kehitysmaiden veropohjan vahvistamiseen
 - o energiaan, veteen ja ruokaan osana kestävästä kehitystä, ml. ilmastonmuutokseen vastaaminen, sekä
 - o kehitysmaiden oman yrityssektorin edistämiseen, vastuullisen yritystoiminnan ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen.
- Painopisteenä on kehitysyhteistyön tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja mitattavuuden parantaminen.
- Käyttösuunnitelman mukaisesti maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön ohjataan 148 miljoonaa euroa, monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön 119 miljoonaa euroa, humanitaariseen apuun 70 miljoonaa euroa, tukeen kansalaisjärjestöille 65 miljoonaa euroa ja Euroopan kehitysrahastoon 45 miljoonaa euroa.
- Suurimmat euromääräiset leikkaukset kohdistuvat monenkeskiseen yhteistyöhön.

- Humanitaariseen apuun panostetaan suhteessa enemmän, koska maailman humanitaarinen tilanne on poikkeuksellisen huono.
- Pidemmän aikavälin tavoitteena on nostaa kehitysrahoitus YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 % osuuteen bruttokansantulosta. Tällä hallituskaudella kehitysrahoitukseen kuitenkin joudutaan kohdistamaan säästöjä.
- Sipilän hallituksen linjauksen mukaisesti päästöhuutokauppatuloja ei vuodesta 2016 lähtien ohjata kehitysyhteistyöhön.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin esitetään 140,0 milj. euroa.
- Määrärahaa on vuonna 2016 tarkoitus käyttää 130 milj. euroa Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääomittamiseen ja 10 milj. euroa Inter-American Investment Corporationin pääomarahoitukseen.
- Finanssisijoituksia ei lasketa mukaan kansantalouden tilinpitoon.

24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet

- Jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin esitetään 86,96 miljoonaa euroa.
- Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.
- Suurin osa määrärahasta kohdistuu Suomen maksuosuuksiin YK:lle.
- Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin 50 % on dollaripohjaisia.

24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (IBA)

- Momentille esitetään 1,6 milj. euroa hallinnonalan kehityksen mukaisesti.
- Toiminnassa painotetaan pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa ja monenvälistä yhteistyötä pohjoisissa alueneuvostoissa sekä Suomen tulevaa Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta tukevia hankkeita.
- Hankkeet identifioidaan ja hallinnoidaan pääasiassa sektoriministeriössä. Hankerahoitus on vahvistanut Suomen osallistumista ja suomalaisen asiantuntemuksen käyttöä monenkeskisessä alueellisessa yhteistyössä.

12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

- Ulkoministeriön hallinnonalalle arvioidaan kertyvän 42,5 miljoonaa euroa sellaisia tuloja, jotka eivät sisälly ministeriön toimintamenoihin.
- Tulot kertyvät mm. viisumien käsittelymaksuista, kiinteistöjen myyntituloista, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien, YK:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta maksamista palkkausmenokorvauksista sekä kehitysavun palautuksista.